

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОДАТКІВ І ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Студентки 5 курсу групи ФМОм-12
Спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»
Фахового спрямування «Фінанси у системі
митних органів»

Вознюк Олени Павлівни

Керівник: викладач

Титор В.Й.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____
_____
_____

Тернопіль – 2016 рік

Зміст

Вступ.....	3
1. Теоретико-організаційні засади митного контролю.....	5
2. Прагматика реалізації форм митного контролю в Україні.....	13
3. Зарубіжний досвід здійснення митного контролю та можливості його використання в Україні.....	25
Висновки.....	34
Список використаних джерел.....	36

Вступ

Актуальність теми полягає у тому, що реалізація митної політики не можлива без адекватної системи митного контролю, а запровадження нових прийомів у роботі фіскальних органів є результатом впровадження нової методології регулювання митних відносин, побудовою іншої системи взаємодії зі суб'єктами ЗЕД, яка ґрунтується на принципі вибірковості митного контролю і управлінні ризиками.

Митний контроль займає важливе місце у загальній ієрархії систем. Виходячи з того, що митна система представляє собою сукупність тарифних і нетарифних інструментів, принципів форм і методів їх встановлення, зміни чи відміни, механізм який забезпечує своєчасну й повну сплату митних платежів, контроль та відповідальність за порушення митного законодавства, а також державні органи, на які покладено обов'язки реалізовувати митну політику митному контролю відводиться важливе значення, як високоефективному і всеохоплюючому інструментові забезпечення національних інтересів держави.

У Митному кодексі ЄС дано визначення митного контролю – як певні дії митних органів з метою забезпечення правильного застосування митного та іншого законодавства, що регулює ввезення, вивезення, транзит, передачу, зберігання і кінцеве використання товарів, що переміщуються між митною територією Співтовариства та іншими територіями, та наявність і пересування в межах митної території товарів, що не походять з Співтовариства, та товарів, поміщених під режим випуску для внутрішнього споживання.

Проте можна дати ще одне визначення:

митний контроль – це функція управління митними операціями підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність з метою забезпечення дотримання вимог нормативно-правових актів з питань державної митної справи та міжнародних договорів України.

Основна *мета* даної курсової роботи полягає у вивченні сутності форм митного контролю, базових принципів їх реалізації та оцінці практики їх застосування в Україні.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних *завдань*:

- розглянути теоретико-організаційні засади митного контролю;
- дослідити прагматику реалізації форм митного контролю в Україні;
- ознайомитися із зарубіжним досвідом здійснення митного контролю

та окреслити можливості його застосування в Україні.

В якості *об'єкта* курсового дослідження виступає митний контроль.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади застосування форм митного контролю.

В якості інформативної бази курсової роботи виступили законодавчі та інші нормативно-правові акти з теми дослідження, праці українських і закордонних фахівців в галузі Митної справи країни.

1. Теоретико-організаційні засади митного контролю

Митний контроль, як важлива функціональна складова митної системи реалізується фіскальними органами на етапі переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, проведення відповідних митних процедур відносно об'єктів контролю і реалізації їх на митній території України. Під митний контроль підпадають всі товари, які переміщуються через кордон з метою забезпечення не тільки економічних інтересів і безпеки держави, але й захисту споживачів від контрафактної продукції [9, с.145].

Одним із основних міжнародних документів у сфері митної справи є Міжнародна конвенція про спрощення митних процедур (м. Кіото, 1973 р.) (далі - Кіотська конвенція). Відповідно до Кіотської конвенції: «митний контроль - це сукупність заходів, що здійснюються митними органами з метою забезпечення дотримання вимог митного законодавства». У пунктах пропуску спільного кордону митні служби здійснюють спільний митний контроль, у міру можливості. Всі товари незалежно від того, чи обкладаються вони митами та податками, підлягають митному контролю [17].

Основними завданнями фіскальних органів виступає контроль за переміщенням товарів, забезпечення національних інтересів держави та наповнення державного бюджету. Така діяльність займає провідне місце у системі контрольних заходів і виступає важливою формою реалізації загальної концепції «контролю у сфері митної справи».

Митний контроль утворює цілісну систему заходів, які реалізуються митницями органів доходів і зборів. Невід'ємність системи управління ризиками зумовила формування такої системи, яка відповідає світовим вимогам і стандартам.

Елементами митного контролю є:

1) організація митного контролю, що передбачає формування типових і деталізованих технологічних схем пропуску через державний кордон, а також

визначення напрямів взаємодії з державними органами, що здійснюють контроль на кордоні і транспорті;

2) створення і функціонування зон митного контролю з метою забезпечення здійснення заходів пов'язаних із контролем, виявленням, попередженням і припиненням контрабанди і порушень митних правил;

3) форми митного контролю і система управління ризиками. Інші елементи виступають доповненням до системи митного контролю, та у визначених митним законодавством випадках є невід'ємними, а деколи й обов'язковими при проведенні заходів митного контролю.

Значення для теоретичного визначення та практичного використання митного контролю мають його принципи. Принципи - це вихідні, визначальні ідеї, положення, установки, які складають моральну й організаційну основу виникнення, розвитку і функціонування права та економічних процесів. Вони є не лише теоретичним відображенням різноманітності та різноплановості митного контролю, але і потребою практики, проявом функціональної діяльності фіскальних органів та виокремленням важливих сфер суспільного життя, що перебувають під контролем держави.

Характерною відмінністю МКУ, який був введений в дію 01.06.2012 р. є виділення загальних принципів здійснення митного контролю в Україні. Це зумовило їх об'єднання в єдину систему спеціальних принципів:

1) митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України;

2) митний контроль здійснюється виключно фіскальними органами відповідно до МКУ та інших законів України;

3) митний контроль передбачає виконання фіскальними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи;

4) митний контроль товарів, транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється відповідно до типових технологічних схем митного контролю, що затверджуються Кабінетом

Міністрів України;

5) розклад руху транспортних засобів, що здійснюють регулярні міжнародні рейси, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону;

6) з метою підвищення ефективності митного контролю фіскальні органи взаємодіють з учасниками зовнішньоекономічної діяльності, уповноваженими економічними операторами, іншими особами, діяльність яких пов'язана із здійсненням зовнішньої торгівлі, та з їх професійними об'єднаннями (асоціаціями)[18] .

Основним принципом, попри наведені вище, залишається принцип законності, закріплений в основному законі будь-якої країни. Він означає, що всі дії учасників митного контролю не повинні суперечити митному законодавству, а також міжнародно-правовим нормам. Принцип поваги прав і свобод суб'єктів ЗЕД виражається у повазі посадовими особами митних органів законних інтересів підконтрольних об'єктів.

Разом з тим, новітня парадигма реалізації митної політики держави у напрямку спрощення митних процедур окреслила найважливіший принцип митного контролю - принцип вибірковості.

Реалізація будь-якого виду контролю ґрунтується на чітко визначеній системі функцій і принципів. У перекладі з латинської функція означає виконання, завершення. При виявленні основних функцій митного контролю слід виходити з того, що даний напрям контролю представляє собою сукупність заходів, які здійснюються митними органами. Саме тому, для митного контролю найбільше підходять визначення функцій як:

1) роботи кого-небудь, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось;

2) явище, що залежить від іншого, основного явища, і є формою його вияву, здійснення.

Митний контроль як економічний процес включає такі важливі елементи:

1) суб'єкт та об'єкт контролю; 2) предмет контролю; 3) форми і методи контролю; 4) прийняття рішення за результатами контрольних заходів.

Суб'єктами митного контролю виступають усі органи фіскальної служби та їх структурні підрозділи, які відповідно до митного законодавства виконують завдання і функції, пов'язані з реалізацією контрольних заходів відносно переміщуваних через митний кордон товарів і транспортних засобів комерційного призначення. Основними засадами діяльності суб'єктів митного контролю є:

1) здійснення об'єктивного контролю за переміщуваними товарами через митний кордон України;

2) невтручання у процес оформлення товарів і транспортних засобів, окрім випадків, коли за результатами СУР сформовано вказівки щодо застосування документального або фактичного контролю;

3) незалежність і об'єктивність прийняття рішень за результатами контрольних заходів;

4) відповідальність за достовірність результатів;

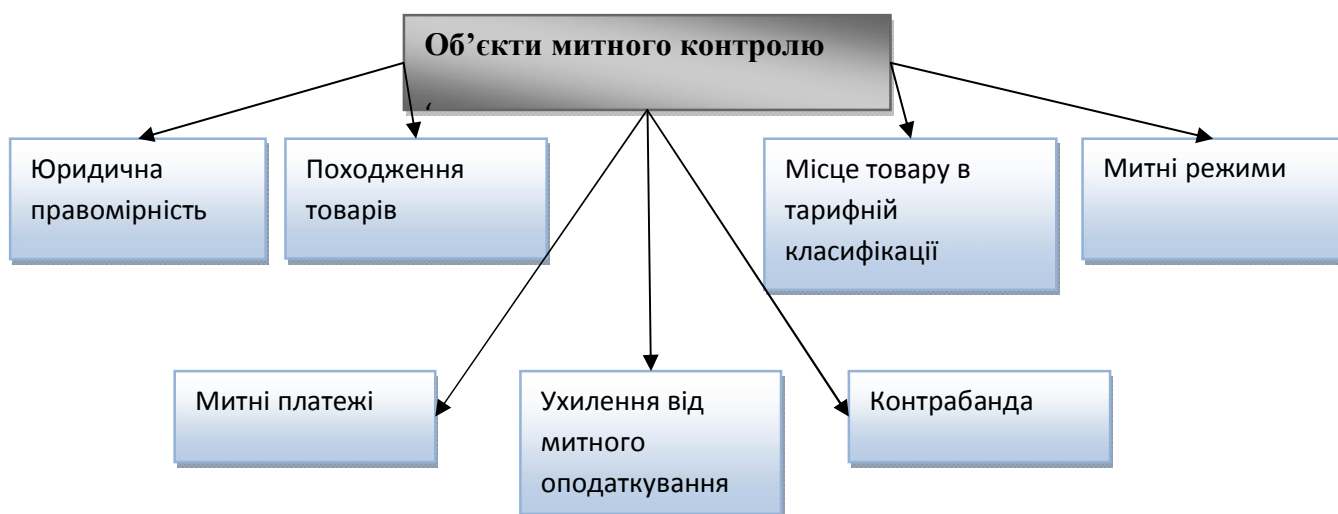
5) забезпечення відкритості і прозорості, за умови дотримання спеціальних обмежень, що встановлені МКУ;

6) дотримання норм професійної етики.

Об'єктом митного контролю виступає ланцюжок поставки товарів, від експортера до кінцевого споживача (у випадку проведення контрольних заходів відносно товарів випущених у вільний обіг на митну територію), або процес використання (переробки) і вивезення товарів (готової продукції), після закінчення гранично встановленого терміну їх перебування на митній території (рис.1.1). Головною відмінністю митного контролю є те, що предметом контролю виступають товари і транспортні засоби комерційного

призначення, які переміщуються через митний кордон держави. [2, с. 182-186]

Рис. 1.1. Об'єкти митного контролю [2, с.185]

Існування значної кількості груп товарів і їх цільового використання, застосування різного роду тарифних і нетарифних заходів регулювання, зумовило побудову конкретної організаційної структури ДФС України. Так, повноваження щодо реалізації державної політики у напрямку організації митного контролю та митного оформлення покладено на Департамент організації митного контролю та оформлення, який у своїй діяльності керується Конституцією України, Положенням про ДФС України, МКУ та іншими нормативними і законодавчими актами з питань реалізації державної митної справи.

Основними завданнями і напрямками організації митного контролю

є:

1) практичне впровадження Митницею Системи інтегрованого управління кордонами;

2) створення зон митного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України, на територіях морських і річкових портів, аеропортів, на залізничних станціях та на територіях підприємств, вільних митних зон, митних складів, складів тимчасового зберігання, а також в інших місцях, визначених відповідно до Митного кодексу України;

3) розгляд заяв щодо видачі рішень про можливість розміщення та здійснення господарської діяльності у пунктах пропуску через державний кордон суб'єктами господарювання та направлення до ДФС відповідних висновків;

4) забезпечення функціонування (супроводження/контролю діяльності) уповноважених економічних операторів;

5) впровадження в системи спрощених митних процедур відповідно до Рамкових стандартів безпеки та спрощення міжнародної торгівлі;

6) контроль за дотриманням митними постами (відділами митного оформлення) порядку застосування спрощених митних процедур стосовно товарів і транспортних засобів добросовісних учасників ЗЕД;

7) координація та контроль митних постів (відділів митного оформлення) щодо здійснення митного контролю та оформлення товарів, до яких застосовуються митні процедури, що передбачають спеціальні форми декларування;

8) здійснення контролю за діяльністю підприємств, які отримали відповідні рішення про можливість розміщення у пунктах пропуску через державний кордон та проводять відповідну діяльність;

9) здійснення в межах компетенції контролю підприємств сфери обслуговування пасажирів, що здійснюють свою діяльність у пунктах пропуску через державний кордон України;

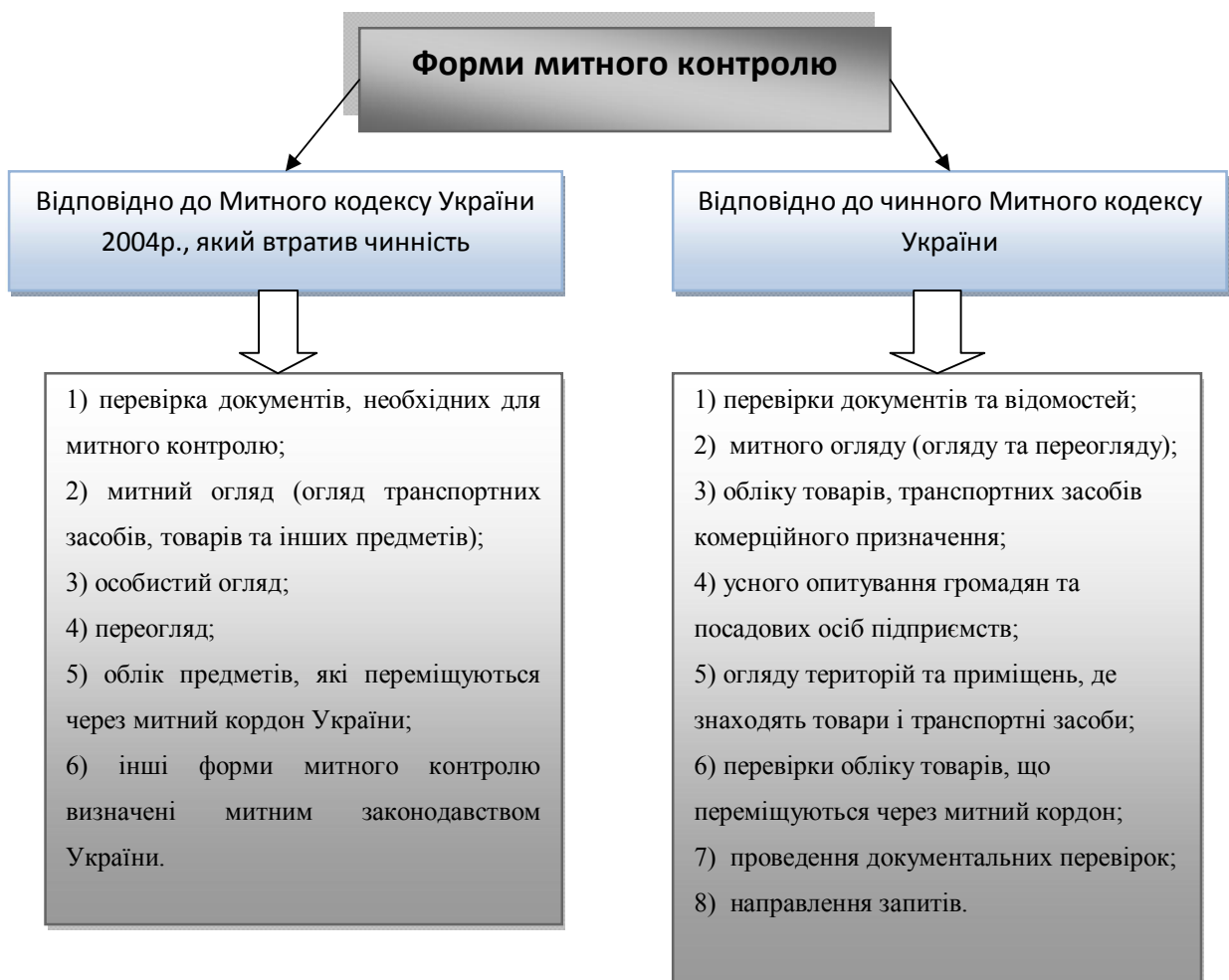
10) здійснення контролю щодо дотримання митними постами (відділами митного оформлення) порядку митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами;

11) здійснення контролю за застосуванням пільг зі сплати митних платежів при ввезенні громадянами товарів на митну територію України.

Для забезпечення додержання норм законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, а також реалізація існуючої сукупності заходів здійснення митного контролю органами доходів і зборів зумовили

появу форм митного контролю. Форми митного контролю, у митному законодавстві України, використовуються починаючи із введення в дію митного кодексу у 1992 році. Їх перелік є незначним виходячи з того, що у той період тільки закладались основи митного контролю у молодій незалежній державі. До таких форм було віднесено(рис 1.2):

- 1) перевірка документів, необхідних для митного контролю;
- 2) митний огляд (огляд транспортних засобів, товарів та інших предметів);
- 3) особистий огляд;
- 4) переогляд;
- 5) облік предметів, які переміщуються через митний кордон України;
- 6) інші форми митного контролю визначені митним законодавством України.

Рис. 1.2. Варіювання форм митного контролю з урахуванням змін митного законодавства[13, 14].

Форми митного контролю є різними за характером та механізмами реалізації. Реалізація таких форм залежить від механізму митного контролю, місця та часу його проведення, порядок здійснення митних процедур при проведенні митного контролю та митного оформлення товарів.

Процедури митного контролю здійснюються органами доходів і зборів, які виступають суб'єктами митного контролю. Такі суб'єкти митного контролю реалізують його за двома основними видами: документальний контроль і фактичний (фізичний) контроль.

Документальний контроль передбачає встановлення сутності і достовірності операції за даними первинних документів, а також іншої зовнішньоекономічної документації. На відміну від документального, фактичний (фізичний) контроль полягає в установленні дійсного реального стану об'єкта шляхом зважуванням, вимірюванням, лабораторним аналізом. До об'єктів фактичного (фізичного) контролю належать: товари, предмети і транспортні засоби, які знаходяться або можуть перебувати на складах зберігання під митним контролем [18, с.69].

2. Прагматика реалізації форм митного контролю в Україні

Основні форми митного контролю визначені статтею 336 Митного кодексу України, здійснюється безпосередньо посадовими особами.

Перевірка документів і відомостей здійснюються під час переміщення товарів і транспортних засобів візуально зі застосуванням інформаційних технологій, а також у інші способи. Крім візуальної перевірки використовують форматологічний контроль, тобто автоматизована перевірка митних декларацій на правильність їх заповнення, проведення статистичного та валютного контролю, контролю правильності застосування заходів нетарифного регулювання.

Дана форма митного контролю передбачає співставлення і порівняння даних митних декларацій із даними наведених в документах, що подані до митного оформлення.

Перевірка документів та відомостей передбачає документальний контроль з боку митних органів. При перевірці документів та відомостей митні органи повинні досягти наступних основних цілей:

- Встановити справжність документів (термін дії, наявність і справжність необхідних реквізитів (печаток, підписів, штампів));

- Перевірити достовірність відомостей, що містяться в документах (даних про відправника, одержувача товару, декларанта; відомостей про переміщувані товари - найменування, вартість, кількість, країна походження; відомостей про сплату митних платежів та ін.);

- Перевірити правильність оформлення документів (правильність заповнення відповідних граф декларації на товари, відсутність виправлень).

Забезпечення дотримання митного законодавства досягається завдяки документам і відомостям, які передає особа, що переміщує товари або транспортні засоби через митний кордон, посадовій особі митного органу, яка здійснює митний контроль. Перевірку змісту документів становить аналіз даних, які в них вказуються. Іншими словами, документ є форма, а відомості - зміст.

Декларант подає до митного органу пакет відповідних документів. Види документів, які можуть перевіряти митні органи, залежать від товару, що переміщується через митний кордон Митного союзу.

Митні органи перевіряють документи і відомості, представлені при здійсненні митних операцій, щоб встановити достовірність відомостей, справжність документів та (або) правильність їх заповнення та (або) оформлення. Перевірка документів полягає в їх вивченні з точки зору відповідності чинному митному законодавству та повноти їх оформлення.

Актуальність цієї форми митного контролю - перевірки документів та відомостей - пояснюється можливістю отримати в процесі його проведення інформацію такого обсягу та характеру, яка на даному етапі митного контролю дозволяє прийняти рішення про доцільність застосування інших форм.

Достовірність відомостей, поданих митним органам при здійсненні митних операцій, перевіряється шляхом їх зіставлення з даними з інших джерел, (це можуть бути відомості про осіб, у тому числі за результатами проведення інших форм митного контролю; дані аналізу митної статистики, у тому числі отримані шляхом обробки з використанням інформаційних технологій, іншими способами, не забороненими митного законодавства Митного союзу).

У процесі митного контролю митний орган має право мотивовано запросити в письмовому формі додаткові документи та відомості для перевірки інформації, що міститься в митних документах. За загальним правилом запит додаткових документів і відомостей та їх перевірка не повинні перешкоджати випуску товарів.

Документи, необхідні для митного контролю, класифіковані в наступні групи:

- *транспортні (перевізні) документи* - коносамент, накладна або інші документи, що підтверджують наявність і зміст договору перевезення товарів і супроводжуючі товари і транспортні засоби при міжнародних перевезеннях;

- *комерційні документи* - рахунок-фактура (інвойс), відвантажувальні та пакувальні листи та інші документи, які використовуються відповідно до міжнародних договорів, національного законодавства або звичаями ділового обороту для підтвердження здійснення угод, пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон Митного союзу;

- *митні документи* - документи, що складаються виключно для митних цілей;

- Інші документи.

Одним з основних документів зовнішньоекономічної угоди є контракт (договір), що укладається, як правило, в письмовій формі. Під міжнародним контрактом розуміється договірне угоду між двома або кількома сторонами, що перебувають у різних країнах, з поставки певної кількості товарів (робіт, послуг) на узгоджених умовах [14].

Найбільш розповсюдженою формою митного контролю виступає митний огляд. Дієвість даної форми є беззаперечною з позиції візуальної ідентифікації об'єкта контролю. Така форма реалізується у вигляді огляду та переогляду товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем. Проведення митного огляду та переогляду здійснюється у можливо короткий термін, після прийняття рішення про його проведення.

Переогляд товарів і транспортних засобів проводиться у разі виявлення пошкодження або втрати митного забезпечення, ознак можливого несанкціонованого доступу до товарів, або за наявності достатніх підстав, які свідчать, що товари і транспортні засоби переміщуються поза митним контролем або з приховуванням від нього.

Огляд і переогляд ручної поклажі громадян, як форма митного контролю, проводиться у випадках, коли посадові особи органів доходів і зборів мають достатні підстави вважати, що переміщувані товари підлягають обов'язковому обліку і відповідним видам контролю, нарахуванню митних платежів, або до них встановлено обмеження чи заборони. Особистий огляд громадян застосовується як виняткова форма митного контролю за письмовим рішенням

керівника у випадках, коли є достатні підстави вважати, що громадянин приховує предмети контрабанди чи предмети, які є безпосередніми предметами порушення.

Огляд приміщень і територій проводиться за письмовим рішенням керівника органу доходів і зборів, з метою перевірки законності ввезення товарів і транспортних засобів, а також дотримання порядку їх вивезення. Проведення діяльності суб'єктів митного контролю також передбачає перевірку відповідності приміщень і територій встановленим вимогам і правил. Такий огляд повинен проводитись не більше як протягом одного дня.

Перевірка обліку товарів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем, - це проведення дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари вимогам, встановленим митним законодавством. Така форма митного контролю здійснюється стосовно:

- 1) підприємств, які здійснюють види діяльності, пов'язані з наданням послуг у митній сфері;
- 2) підприємств, до яких застосовуються спеціальні спрощення;
- 3) підприємств, які здійснюють операції з товарами, поміщеними у митний режим, що передбачає ведення обліку таких товарів.

Усне опитування, як форма митного контролю - це отримання посадовою особою органу доходів і зборів інформації, що має значення для здійснення митного контролю, від осіб, які володіють такою інформацією. Під час проведення усного опитування складається протокол, а особа, яка опитується, попереджається перед початком опитування.

Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів (крім житла громадян), може здійснюватися посадовими особами органу доходів і зборів за письмовим рішенням керівника цього органу або особи, яка виконує його обов'язки, з

метою. Така форма митного контролю реалізується з метою:

1) перевірки законності ввезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, дотримання порядку їх ввезення, а також правильності нарахування та повноти сплати митних платежів;

2) перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів, транспортних засобів комерційного призначення відомостям, заявленим у митній декларації;

3) перевірки дотримання встановлених правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів.

Огляд території проводиться протягом одного дня. За результатами огляду складається акт, один примірник якого вручається відповідно особі, у володінні (користуванні) якої перебуває територія, особі, відповідальній за експлуатацію складу організації.

Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, проводяться органами доходів і зборів з урахуванням строків давності. У такий спосіб митний контроль реалізується шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи.

Документальна перевірка - це сукупність заходів, за допомогою яких органи доходів і зборів переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених у них даних, законності ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів.

Митні органи здійснюють митний контроль шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань державної

митної справи щодо:

- 1) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
- 2) обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;
- 3) правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення;
- 4) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;
- 5) законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

Важливою вимогою щодо проведення документальних перевірок є наказ на їх проведення підписаний начальником органу доходів і зборів, у зоні діяльності якого знаходиться відповідний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності.

Документальні виїзні (планові чи позапланові) перевірки можуть бути зупинені наказом відповідного органу доходів і зборів із подальшим поновленням її проведення на невикористаний строк. Підставами для такого призупинення є необхідність:

- 1) відновлення підприємством втрачених документів або обґрунтованої потреби в додатковому часі для надання документів, визначених у запиті посадової особи органу доходів і зборів;
- 2) проведення митної експертизи;
- 3) проведення зустрічної звірки;
- 4) отримання інформації від інших державних органів України або

уповноважених органів іноземних держав.

Крім документальних виїзних перевірок органи доходів і зборів можуть здійснювати зустрічні звірки. Такі звірки проводяться з метою з'ясування питань перевірки. Підставою для проведення зустрічної звірки є потреба у перевірці відомостей, отриманих від особи, безпосередньо або опосередковано залученої до операцій з товарами, переміщеними через митний кордон України, у тому числі ввезеними на територію вільної митної зони або вивезеними з цієї території, чи від будь-якої іншої особи, яка може володіти документами та даними, необхідними для прийняття рішення за результатами перевірки, якщо така особа не надасть пояснень та необхідних документальних підтверджень на письмовий запит органу доходів і зборів протягом трьох робочих днів з дати отримання запиту.

Можемо розглянути стан організації митного контролю на прикладі Івано-Франківської митниці ДФС.

На даний час в зоні діяльності митниці функціонують:

- 14 складів тимчасового зберігання (5 – відкритого, 9 закритого типу);
- та 5 митних складів (2 – відкритого, 3 закритого типу).

Магазини безмитної торгівлі, вільні митні зони та вантажні митні комплекси відсутні. Крім цього, в зоні діяльності митниці функціонує 92 зони митного контролю, із них 21 – створено протягом звітного періоду.

З метою удосконалення здійснення митних формальностей та створення сприятливих умов для ведення бізнесу митницею дотримано досягнуті у попередньому періоді часові нормативи тривалості митного оформлення.

Так, якщо у 2014 році, середній час оформлення однієї митної декларації складав 54 хвилин, то у звітному періоді – 56 хвилин, у тому числі:

- при імпорті – 1 год. 40 хвилин (1 год. 18 хв. – у 2013 році);
- при експорті – 29 хвилин (30 хв. – у 2013 році).

Крім того, у 2015 році митницею проводилась активна робота в напрямку зменшення кількості митних оглядів та підвищення їх ефективності.

Загальний відсоток проведених митних оглядів склав 3,5 % (6,8 % - при імпорті та 1,5 % - при експорті).

Стан організації митного контролю				
Показник	Експорт		Імпорт	
	2014	2015	2014	2015
Питома вага проведених митних оглядів	0,5%	1,5%	6,1%	6,8%
Ефективність митних оглядів	7,1%	13,4%	25,5%	38,2%
Часові нормативи	0:30	0:29	1:18	1:40

Рис. 2.1. Стан організації митного контролю на Івано-Франківській митниці ДФС [6].

Протягом 2015 року підрозділами митниці надано 1,6 тис. карток відмов в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що склало 2,8 % від загальної кількості поданих до оформлення МД, та на 32 % менше у порівнянні з показником 2014 року.

Посадовими особами митних постів “Долина” та “Коломия”, сектору організації митного контролю та сектору контролю за переміщенням товарів Івано-Франківської митниці ДФС надаються 15 адміністративних послуг.

З початку 2015 року митницею надано 390 адміністративних послуг, зокрема:

- видано 384 свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення товарів під митними печатками та пломбами;

- продовжено 4 свідоцтва про допущення дорожнього транспортного засобу до перевезення товарів під митними печатками та пломбами;
- видано 1 дозвіл на відкриття та експлуатацію митного складу;
- 1 дозвіл на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання анульовано [6].

За 2015 рік митницями ДФС зібрано до бюджету 135,7 млрд. грн., або 99,1 % (- 1,2 млрд. гривень) у тому числі:

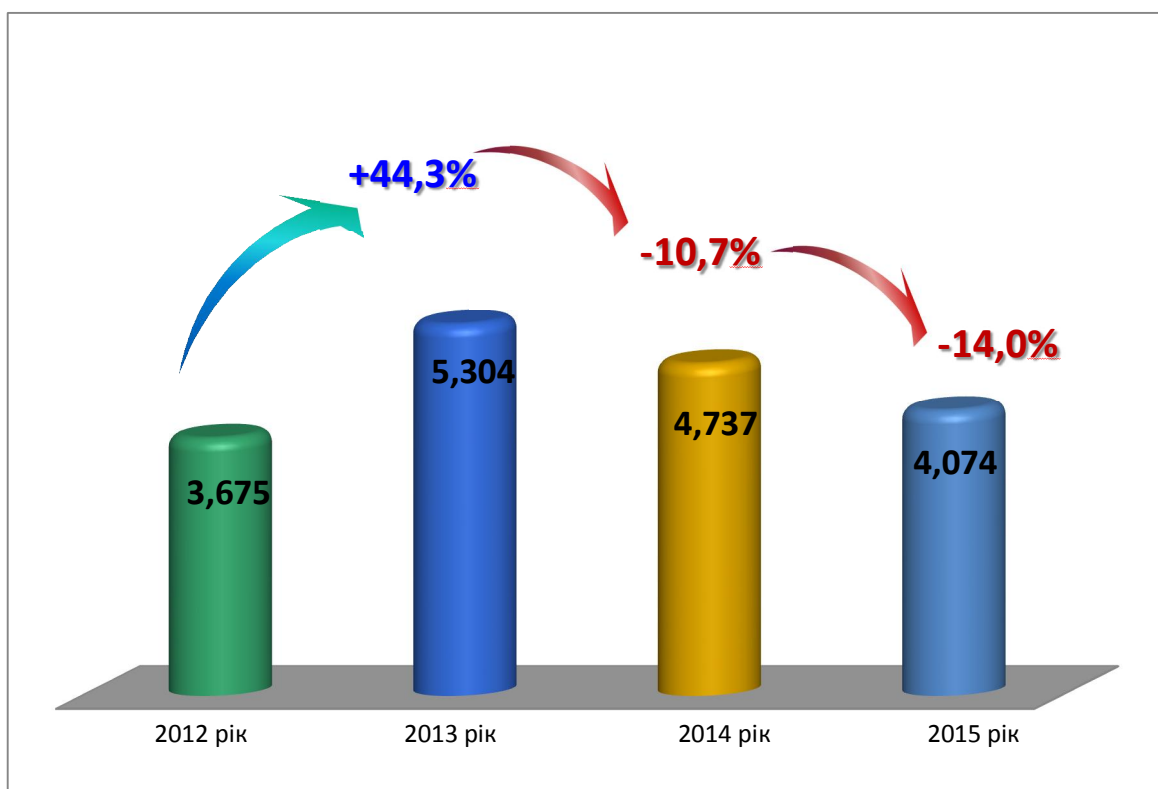
- до загального фонду державного бюджету – 120,3 млрд. грн., або 97%, (- 3,8 млрд. гривень);
- до спеціального фонду державного бюджету надійшло – 15,4 млрд. грн., або 120,2% , (+ 2,6 млрд. гривень).

В цілому показники надходжень порівняно з минулим роком зросли на 15,4%, у т.ч. до загального фонду державного бюджету надходження зросли на 11 %, або на 11,9 млрд. гривень [7].

Ситуація, яка склалась на сьогодні в Україні негативно вплинула на бюджетний процес і повноту адміністрування надходжень, у т.ч. від зовнішньоекономічної діяльності платників, зокрема, за період анексії Криму від Кримської та Севастопольської митниць бюджет недоотримав прямих податкових надходжень у сумі 1,8 млрд. грн; події в Південно-Східному регіоні призвели до зменшення надходжень від Східної та Луганської митниць у сумі 3,5 млрд. грн.; зміна структури імпорту та падіння цін на світових ринках призвели до зменшення обсягів оподаткованого імпорту на 21% (в дол. США).

Митницями ДФС забезпечено виконання заходів щодо контролю за правильністю визначення митної вартості товарів.

Сума додаткових надходжень коштів від коригування митної вартості за 2015 рік склала 4,074 млрд. грн., що на 663 млн. грн. або на 14%, менше показника 2014 року. Індикативний показник (без врахування показників Східної і Луганської митниць) виконано на 107,3 %.

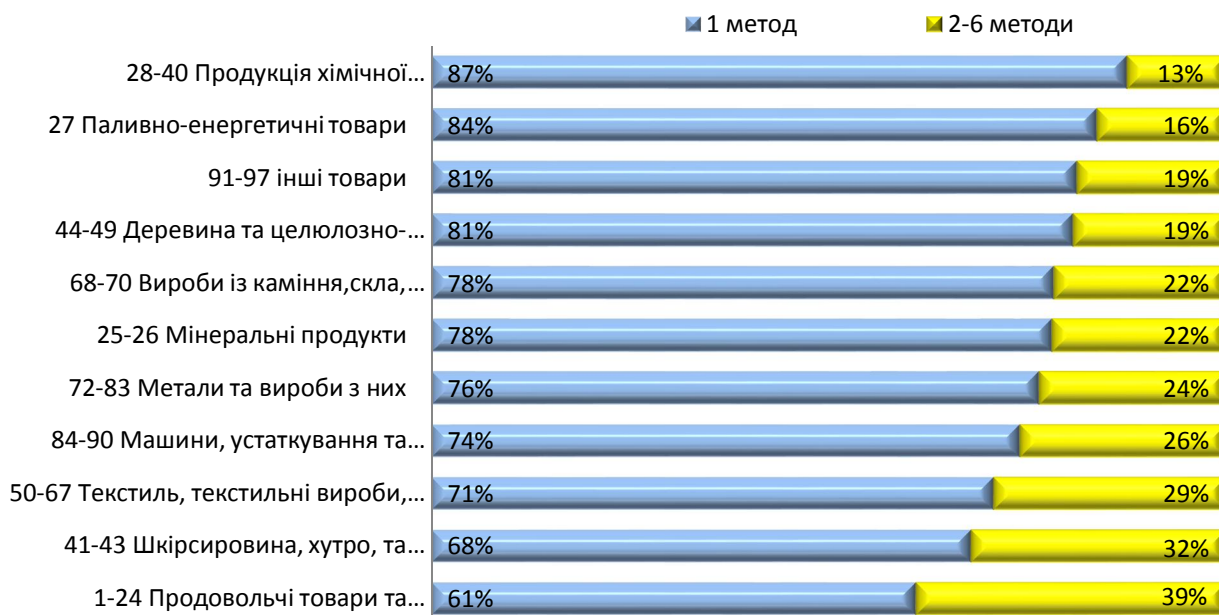

Рис. 2.2. Сума додаткових надходжень за рахунок коригування митної вартості, млрд. грн. [7].

У цілому, за рахунок коригування митної вартості зазначених товарів за 2015 рік забезпечено більше 88% додаткових надходжень до державного бюджету.

За 2015 рік порівняно із 2014 роком питома вага митного оформлення товарів із застосуванням першого методу визначення митної вартості зменшилась на 1,5 відсоткових пункти та становить 81,3% (за 2013 рік – 82,8 %).

Традиційно високим є рівень застосування першого методу при митному оформленні сировинних товарів та промислових товарів із низьким рівнем обробки. Це в основному продукція хімічної промисловості, каучук (87,5відс.), паливо-енергетичні товари (83,7%), деревина та целюлозно-паперові вироби (80,7%), мінеральні продукти (78,0%).

Рис. 2.3. Питома вага застосування методів визначення митної вартості у 2015 році (період січня-грудня) [7].

Забезпечено постійний контролю за правильністю класифікації товарів згідно з УКТЗЕД та недопущення втрат обов'язкових митних платежів до державного бюджету.

Протягом 2015 року класифікаційними підрозділами митних органів прийнято 1967 класифікаційних рішень, за їх результатами класифіковано 3309 товарів.

Порівняно з 2014 роком кількість прийнятих класифікаційних рішень зменшилась на 12,7%, кількість класифікованих товарів – на 10,3 %. Додаткові надходження до бюджету за рахунок класифікаційної роботи митних органів, порівняно з попереднім аналогічним періодом зменшилися на 11,1% (241,1 млн. грн. проти 271,1 млн. грн.) [7].

Таким чином, на основі даної інформації можна зауважити те, що Держана фіскальна служба України виконала план на 2015 рік по основним показникам.

3. Зарубіжний досвід здійснення митного контролю та можливості його використання в Україні

Враховуючи стратегічний курс України до Європейського союзу та світового співтовариства, перед Державною фіскальною службою України постає завдання формування та реалізації сучасної системи митного адміністрування, покликаної сприяти прискоренню зовнішнього товарообігу та підвищенню ефективності митного контролю. При здійсненні контролю доцільно керуватись принципом вибірковості і, як правило, обмежуватися формами митного контролю, достатніми для забезпечення дотримання законодавства України з питань митної справи. На шляху найбільшого сприяння прискоренню транскордонної торгівлі необхідно приділити особливу увагу розвитку сучасних форм митного контролю, спрямованих на спрощення та гармонізацію митних процедур, а також підвищенню ефективності митного контролю за рахунок удосконалення національної системи митного аудиту.

Основним міжнародним документом у сфері організації та проведення митного контролю є Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (м. Кіото), прийнята Радою митного співробітництва 18 травня 1973 року, після підписання якого митний аудит почав активно розвиватися. У Кіотській конвенції зазначено, що спрощення та гармонізація процедур митного контролю полягає у прозорості, послідовності, логічності і прогнозованості цього процесу для всіх суб'єктів ЗЕД. Однією з головних умов Кіотської конвенції для країн, що прагнуть увійти у Світову організацію торгівлі (далі – СОТ), та її членів є використання сучасних методів контролю на основі управління ризиками і методів митного аудиту [13].

За своєю структурою Кіотська конвенція є систематизованим набором правил, що містить основну частину, загальний додаток та спеціальні додатки. Загальний додаток і кожний зі спеціальних додатків до Кіотської конвенції складається, як правило, з розділів, на які поділяється відповідний додаток, і які містять у собі визначення і стандартні правила, деякі з котрих у загальному додатку є стандартними правилами з перехідним терміном.

Порядок здійснення митного контролю розкривається у Розділі 6 Загального додатку Кіотської конвенції. Оскільки нова редакція Кіотської конвенції була розроблена та прийнята з метою гармонізації та спрощення митних процедур, сприяння розвитку міжнародної торгівлі, то митні органи повинні під час оформлення проводити частковий контроль, обсяг якого визначається митницею та залежить від достовірності інформації, що надається суб'єктом ЗЕД після отримання дозволу. Єдиним ефективним способом для отримання надійної гарантії того, що ця залежність виправдана, має бути проведення добре спланованих, ретельних і, як правило, фактичних перевірок (митного постаудиту). Враховуючи це, Конвенція передбачає, що одним з напрямків, в якому мають рухатися митні органи у сучасних умовах, є перехід на методи митного контролю, що засновані на постаудиті та системі управлінні ризиками.

Практика митного регулювання в багатьох зарубіжних країнах демонструє послідовний підхід до єдиного законодавчого регулювання митних питань. Так, сучасне національне митне законодавство також формується за принципами міжнародного митного права. Більшість країн світу давно усвідомили, що розвиток взаємної торгівлі благо для всіх, а єдині стандарти митного регулювання міжнародної торгівлі – це необхідність.

Митні кодекси більшості зарубіжних країн побудовані на загальній правовій основі – положеннях Кіотської конвенції, Рамкових стандартах Всесвітньої митної організації (раніше ця організація називалася Радою митного співробітництва) та міжнародних договорів. Як наслідок, митна справа в цих країнах має схожу організаційно-правову базу, хоча і має свої особливості, обумовлені певними, але не по принципових питаннях, відмінностями національних законодавств [5, с. 126]. Найкращі принципи та стандарти ЄС у галузі митної справи зосереджено у Митних прототипах (Customs Blueprints) – комплексі заходів практичного характеру, розроблених європейськими митними експертами [20]. Це своєрідні стандарти, у порівнянні з якими можна оцінювати недоліки функціонування митних

адміністрацій, і вносити відповідні зміни до стратегії їх діяльності. Одним із 22 напрямів Митних прототипів є митний постаудит, який передбачає сприяння розвитку міжнародної торгівлі шляхом встановлення балансу між спрощенням торговельних процедур, з одного боку, та забезпечення здійснення ефективного митного контролю та безпеки з іншого. Найбільш значними для визначення орієнтирів інтеграції України до світового митного співробітництва та вибору орієнтирів його митної політики були 105/106 сесії Ради Всесвітньої митної організації у червні 2005 року. Їх значення полягають у тому, що 24 червня 2005 року були прийняті Рамкові стандарти, що встановлюють мінімальні принципи і стандарти, та які, після їх ухвалення, мають стати мінімальним переліком заходів для членів Всесвітньої митної організації у сфері забезпечення безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі. Рамкові стандарти Всесвітньої митної організації – це пакет з декількох взаємопов'язаних документів, що узагальнюють прогресивну практику та досвід країн, митні адміністрації яких, найповніше відповідають потребам сьогодення, насамперед США та ЄС [8, с. 66].

Актуальність вивчення європейського досвіду з проведення митного контролю в аспекті розмежування або об'єднання податкових та митних органів пов'язана зі створенням в Україні 24 грудня 2012 року єдиного державного органу (Міністерства доходів і зборів України), а в 2014 році Державної фіскальної служби, однією з основних функцій якого є адміністрування і контроль за сплатою податків, зборів, митних платежів та єдиного соціального внеску.

Розглянемо досвід окремих країн ЄС на прикладі митного постаудиту. Доцільно відмітити, що в таких країнах, як Великобританія, Ірландія, Португалія контроль за достовірністю нарахування і сплати податків та митних платежів здійснюється одним державним органом, а в Німеччині, Італії, Болгарії, Туреччині, Австрії контроль за достовірністю нарахування і сплати податків покладено на податковий орган, а митних платежів – на митний орган.

Митні органи Болгарії з метою встановлення достовірності даних митної декларації мають право після випуску товарів здійснювати наступний контроль комерційних документів і даних про операції з імпорту та експорту задекларованих товарів. Такий контроль здійснюється посадовими особами регіональних митних органів під час виїзної або невиїзної документальної перевірки. Об'єктом перевірки є товари, бухгалтерські книги, торгова, облікова та інша документація підприємства, що перевіряється.

Підставою для проведення перевірки, після випуску товарів у вільний обіг є наказ підписаний керівником Митного управління (агентства) Болгарії, уповноваженою ним посадовою особою або керівником регіонального митного органу з повідомленням керівника Митного управління (агентства) Болгарії. Наказ оформляється у письмовій формі і повинен містити: юридичні та фактичні підстави здійснення перевірки; імена та посади службовців, які здійснюватимуть перевірку; дані про підприємство, що перевіряється; вид та обсяг перевірки; дата початку та термін проведення перевірки. Наказ надсилається підприємству, що підлягає перевірці, якщо це не загрожує її проведенню. Термін проведення перевірки не може перевищувати двох місяців (при обґрунтованій необхідності термін може бути подовжений, але не більше ніж на 4 місяці, новим мотивованим наказом органу, який призначив таку перевірку).

Посадові особи підприємства, що перевіряється, зобов'язані сприяти митним органам при поясненні фактів і обставин, які мають значення для перевірки. Зокрема, надають облікову та іншу документацію; дають пояснення; готують довідки; надають завірені довідки документів; забезпечують доступ до службових приміщень, складів, кас; забезпечують місцем і створюють умови для здійснення перевірки.

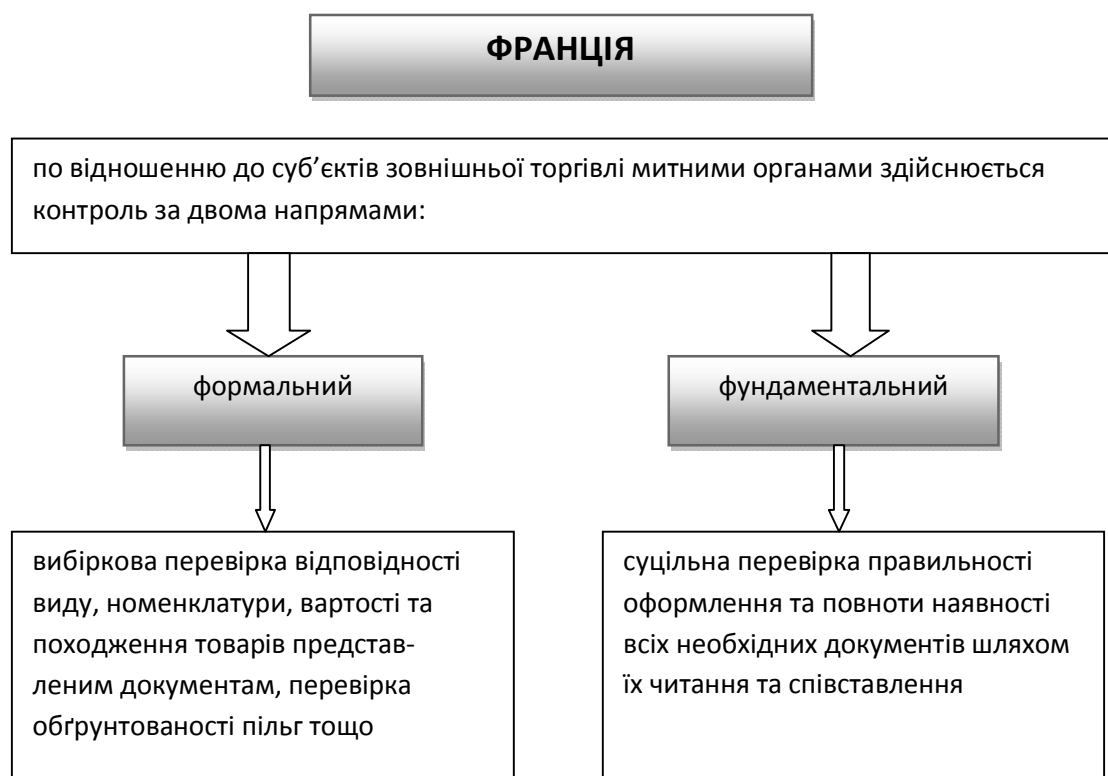
За результатами проведеної перевірки митними органами протягом 14 днів після завершення такої перевірки складається письмова доповідь про її результати, яка у 7-денний строк подається (особисто або рекомендованим листом) на підпис підприємству, що перевірялося. Підприємство може

письмово заперечувати і подавати додаткові докази митному органу в 14-денний термін.

У митній службі Болгарії документ, який регламентує саму процедуру проведення митного постаудиту називається «Керівництвом для здійснення митного постаудиту» і розпочинається з того, що наводиться мета і цілі митного постаудиту. Окремо приділяється увага попередньому аудиту і графіку проведення аудиторських перевірок. У той же час описана система аналізу і оцінки ризику, яка є невід’ємною складовою митного аудиту.

Таким чином, враховуючи досвід Болгарії, необхідно розробити подібний документ, який би регламентував проведення митного постаудиту для працівників органів доходів і зборів України.

Досвід посмитного аудиту Франції полягає у тому, що по відношенню до суб’єктів зовнішньої торгівлі митними органами здійснюється контроль за двома напрямками – формальний та документальний (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Напрями контролю суб’єктів ЗЕД митними органами у Франції [20]

У момент перетину митного кордону представники митних органів Франції фундаментально перевіряють близько 5 % імпорту та 1 % експорту вантажів. Інші 95 % підлягають контролю протягом 1-3 років після оформлення митних документів [3, с. 35].

До переваг такої організації митного контролю слід віднести:

- по-перше, прискорення митного оформлення вантажів під час перетину митного кордону;
- по-друге, збільшення ймовірності виявлення порушень митних правил або контрабанди під час послідуєчого контролю.

Заслуговує на увагу досвід організації системи управління ризиками митними органами США. Зокрема, процес її створення тривав близько 20 років, а обсяги фінансування становили понад 3 млрд дол. США. Результатом таких заходів стала можливість щорічно оформляти більше 20 млн партій товарів. Такий обсяг був би неможливим без використання автоматизованої системи митного оформлення і митного контролю, а також без створеної на її базі системи управління та аналізу ризиками.

Для впровадження системи аналізу та управління ризиками в практиці митної служби США було створено робочу групу управління ризиками, яка займалась виявленням і управлінням ризиками, пов'язаними з процесом дотримання законодавства. Зокрема, Національний цільовий центр створено 21 жовтня 2001 року відразу після подій 11 вересня. З того часу він став провідним відділом боротьби з тероризмом у митно-прикордонній службі (далі – МПС) США.

Весь процес митного оформлення і митного контролю ґрунтується на застосуванні системи управління ризиками. На центральному рівні здійснюється розробка і контроль за застосуванням моделей ризиків за різними напрямками діяльності. Для кожної поставки в автоматичному режимі на основі моделей ризиків розраховуються бали, що мають кілька рівнів: мінімальний, можливий і максимальний ризик.

На рівні митних органів уповноважені особи або спеціальні групи паралельно здійснюють оперативну експертну оцінку поставок товарів, які оформлятимуться в цьому митному органі.

Митний огляд здійснюється в обсязі 1–5 % переміщуваних партій товарів залежно від митного органу. Ефективність огляду становить близько 10 %.

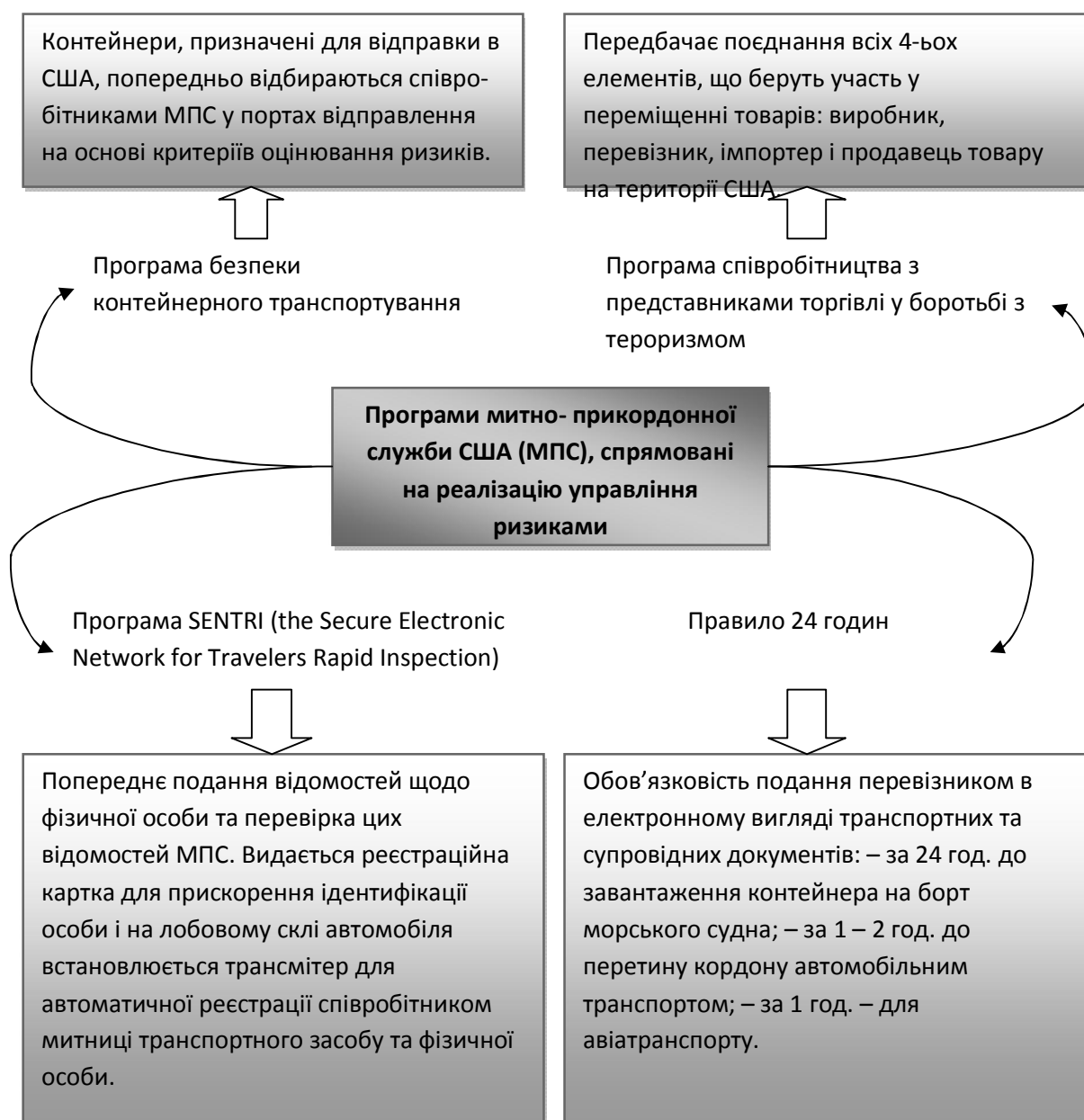
Митно-прикордонна служба США розробила й успішно впровадила різні програми, спрямовані на реалізацію управління ризиками: Програма співробітництва з представниками торгівлі у боротьбі з тероризмом (С-ТРАТ), Програма безпеки контейнерного транспортування, Правило 24 годин, Програма SENTRI (the Secure Electronic Network for Travelers Rapid Inspection). (рис 3.2)

Аналогічно до України в Ірландії існує єдиний державний орган, відповідальний за адміністрування податків, зборів, митних платежів та обов'язкових соціальних внесків. Однак, якщо в Україні функції контролю за сплатою податків, в тому числі митних платежів покладено на окреме Міністерство доходів і зборів, то в Ірландії цю функцію здійснює окреме Відомство доходів Ірландії (Відомство податкових комісарів Ірландії). Аналогічно до України митний аудит платників податків в Ірландії здійснюється у формі документальних перевірок, які можуть бути ініційовані контролюючим органом на протязі 3 років з дати прийняття декларацій.

На основі аналізу законодавства Ірландії, можна виділити наступні аспекти організації та здійснення посадовими особами Відомства доходів Ірландії аудиту, в тому числі митного аудиту:

- 1) форми та заходи контролю за достовірністю декларування і сплати податків, зборів та митних платежів;
- 2) мета та завдання аудиторських перевірок;
- 3) особливості взаємодії посадових осіб Відомства доходів Ірландії з платниками податків до початку та під час проведення аудиторської перевірки;
- 4) особливості відбору платників податків для проведення аудиторської перевірки;

5) особливості застосування штрафних санкцій при встановлені аудиторською перевіркою Відомства доходів Ірландії порушень платником податків законодавства щодо нарахування та сплати податків, зборів і митних платежів.

Рис. 3.2. Програми митно-прикордонної служби США, спрямовані на реалізацію управління ризиками [20]

5) особливості застосування штрафних санкцій при встановлені аудиторською перевіркою Відомства доходів Ірландії порушень платником

податків законодавства щодо нарахування та сплати податків, зборів і митних платежів.

Відповідно до Кодексу практики для Відомчого аудиту (Code of Practice for Revenue Audit) Відомство доходів Ірландії здійснює контроль щодо нарахування і сплати податків, зборів, митних платежів та обов'язкових соціальних внесків у наступних формах (рис. 3.3.).

Рис. 3.3.Форми контролю, що здійснюються Відомством доходів Ірландії [20].

Таким чином, нам є що почерпнути від зарубіжних колег. В нормативно-правове законодавство постійно вносяться зміни, усе вдосконалюється, і ми маємо можливість, на основі досвіду розвинених країн та співпраці, доповнити та змінити на краще митне регулювання в Україні.

Висновки

Митний контроль є важливою функціональною складовою митної системи і реалізується фіскальними органами на етапі переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, проведення відповідних митних процедур відносно об'єктів контролю і реалізації їх на митній території України.

Відповідно до Митного кодексу України є 8 форм митного контролю перевірки документів та відомостей; митного огляду (огляду та переогляду); обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення; усного опитування громадян та посадових осіб підприємств; огляду територій та приміщень, де знаходять товари і транспортні засоби; перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон; проведення документальних перевірок; направлення запитів. Перелічені форми митного контролю є доволі важливими, і їх здійснення забезпечує здійснення ефективної митної політики України, а також належний рівень контролю та захисту від вчинення митних правопорушень.

Митне законодавство України постійно удосконалюється, та враховується зарубіжний досвід митного регулювання та на основі міжнародної нормативної бази оновлюється та доповнюється вітчизняна.

Законодавче регулювання здійснення митного аудиту в Європейському Союзі ґрунтується на загальних нормативних актах, до яких відносяться: Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція), 1973 року; Рамкові стандарти безпеки і спрощення світової торгівлі ВМО, 2005 року; Митні стандарти ЄС (Customs Blueprints), 2007 року; Митний кодекс ЄС 1992 року; Модернізований Митний кодекс ЄС 2008 року; та інші. Одночасно в кожній країні-учасниці ЄС діють власні законодавчі акти (кодекси, закони, інструкції, керівництва), які в межах норм ЄС детально регулюють та відображають організаційні та методичні особливості здійснення митного аудиту.

Найкращі принципи та стандарти ЄС у галузі митної справи зосереджено у Митних прототипах (Customs Blueprints). У порівнянні з цими стандартами можна оцінювати недоліки функціонування митних адміністрацій і вносити відповідні зміни до стратегії їх діяльності.

Досвід окремих країн ЄС (Німеччини, Великобританії, Франції, Болгарії та ін.) щодо методології здійснення митного контролю показав: прагнення досягти максимальної співпраці і взаєморозуміння між підприємством та митним органами; використання найсучасніших технічних засобів, технологій для здійснення контролю; мотиваційний характер, що проявляється у намаганні максимально заохотити підприємство до ведення ретельного обліку, розрахунку та сплати податків через функціонування ефективних систем внутрішнього контролю.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія за заг. ред. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. – 428 с. – (Митна справа в Україні. Том 21).
2. Білуха М.Т. Митний контроль: організація і методологія / М.Т. Білуха, Т.В.Микитенко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – №1(64). – С. 181-187
3. Васильєва В. Г. Сучасний стан та напрямки розвитку аудиту митної вартості товарів / В. Г. Васильєва, Н. М. Татаренко // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». – 2012. – № 2 (48). – С. 33–35.
4. Годованець О.В. Митний контроль в Україні: сутність і призначення / О.В.Годованець, Н.М. Вєдашенко / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_11_25_lviv/sekcija_4_2014_11_25/mitnij_kontrol_v_ukrajini_sutnist_i_priznachennja/70-1-0-1088
5. Гончарук О. А. Административно-правовые основы реформирования современных таможенных органов Украины / О. А. Гончарук // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: «Юридические науки». – 2010. – № 2. – С. 124–130.
6. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС у Івано-Франківській області на 2014 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://if.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/183100.html>
7. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2014 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diialnist-/plani-ta-zviti-roboti-/166710.html>
8. Копцева Л. О. Вплив міжнародних правил на законодавство України щодо митного аудиту / Л. О. Копцева // Митна справа. – 2010. – № 4 (70). – С. 62–71.
9. Мартинюк В.П. про доцільність використання терміна «митна система держави» / В.П. Мартинюк. // Митна безпека. – 2010. - № 2. Серія. Економіка. – С. 145

10. Митна політика та митна безпека України : монографія; за заг.ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. - Хмельницький. : ПП. Мельник А.А., 2013. - 338 с. - (Митна справа в Україні. Том 24).
11. Митне регулювання в ЄС та Україні: порівняльно-правове дослідження: Науково практичний посібник / Мароха В., Олійник Н., Омельченко О., Полонський О., Ропотан О.; за науковою редакцією А.В. Мазура. – К.: ТОВ «Ніка - Прінт», 2005.- 832с.
12. Митний кодекс Європейського Союзу [Електронний ресурс] : [Регламент Ради № 450\2008]. – Режим доступу : <http://kompmp.rada.gov.ua/kompmp/doccatalog/document?id=47241>.
13. Митний кодекс України (від 11 липня 2002 року № 92-IV). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92-15>.
14. Митний кодекс України (від 13.03.2012 року № 4495-VI). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
15. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) [Електронний ресурс] : [затв. Радою митного співробітництва 18.05.1973 року у редакції Брюсельського Протоколу 1999 року]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
16. Оніщик, Ю. В. Фінансово-правові аспекти митного контролю / Ю. В. Оніщик // Митна справа. – 2012. – № 3. – С. 90-95.
17. Про спрощення і гармонізацію митних процедур (за станом на 22 січня 2014 р.): Міжнародна конвенція від 18.05.1973 р. [Електронний ресурс] – Система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН, Інтелектуальна платформа 9.1.5 Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», ТОВ «ЛІГА ЗАКОН», 2014.
18. Ткачик Ф.П. Сучасні орієнтири вдосконалення митного контролю в Україні / Ф.П. Ткачик, Р.Б. Баран // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. Серія «Інноваційна економіка». – 2013,- № 1. – С. 67-72

19. Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика : монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. - Хмельницький. : ПП. Мельник А.А., 2014. - 288 с.
20. Формування системи митного аудиту в Україні: монографія за заг. ред. О.М.Вакульчик. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2014. – 208 с. – (Митна справа в Україні. Том 25).